

43 לְפָרֶט, וּמִפְרֵט הַצֵּרִיף לְכָל, בַּיָּצֵד הוּא בִּיאוֹר.
 44 טרם תחל הברייתא בביאור מדות 'כלל הצריך לפרט', ו'פרט הצריך
 45 לכלל', פותחת היא בביאור מדת 'כלל ופרט': נאמר בתורה (שמות יג א)
 46 'קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר', יָכוֹל הייתי לומר, 'כל בכור', אֲפִילוּ נִקְבָה
 47 בְּמִשְׁמַע, תְּלִמּוּד לֹמֵר – מלמדנו הכתוב האמור במקום אחר (דברים
 48 טו ט) 'כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלַד בְּבִקְרָךְ וּבִצְאֹנְךָ הַזֶּכֶר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה
 49 אֱלֹהֶיךָ', שרק זכר קדוש בקדושת בכורה, ולא נקבה. זוהי מדת כלל
 50 ופרט, שתיבות 'כל בכור' הן כלל, שמשמען אפילו נקבות, ו'הזכר'
 51 הוא פרט, שממעט מהכלל ומעמידו על הפרט.
 52 מכאן ואילך מבארת הברייתא את מדות 'כלל הצריך לפרט', ו'פרט
 53 הצריך לכלל': אִי 'זָכָר' – אם היה נאמר רק הפסוק 'כל הבכור וגו'
 54 הזכר תקדיש וגו', יָכוֹל הייתי לומר, אֲפִילוּ יָצְתָה נִקְבָה לְפָנָיו דרך
 55 רחם נחשב בכור, שהייתי מפרש 'בכור וגו' זכר' היינו בכור לזכרים,
 56 שלא קדמו זכר. תְּלִמּוּד לֹמֵר – מלמדנו הכתוב (שמות יג א) 'פֶּטֶר
 57 רְחֵם', שאינו נחשב בכור אלא כשהוא ראשון לרחם, והו' 'כלל
 58 הצריך לפרט', כי 'בכור' הוא כלל, ואין יודעים את משמעותו, אם
 59 נחשב בכור אף שהוא בכור לזכרים בלבד או לא, והפרט מפרשו
 60 שצריך שיהא בכור לרחם. ועתה מבארת הברייתא מדת 'פרט הצריך
 61 לכלל': אִי – אם היה נאמר רק 'פֶּטֶר רְחֵם', יָכוֹל הייתי לומר, אֲפִילוּ
 62 יָצָא אַחֵר יוֹצֵא דוֹפֵן יהיה קדוש בקדושת בכורה, מאחר שהוא
 63 ראשון ללידה שהיא דרך הרחם. תְּלִמּוּד לֹמֵר, 'בְּכוֹר', שיהיה בכור
 64 לכל דבר, אף לולדות. והו' 'פרט הצריך לכלל', שבלא הכלל, לא
 65 היינו יודעים את משמעות הפרט.
 66 הגמרא מקשה סתירה בברייתא: אָמַר לִיָּה – הקשה רַב שְׂרָבְיָא
 67 לְאַבְיִי, בְּרִישָׁא של הברייתא, כלומר המציעתא, שממעט את הבא
 68 אחר נקבה מבכורה, לֹא קִנְסִיב לָהּ תְּלִמּוּדָא – לא תופס התלמוד
 69 את דרשתו מתיבת 'בְּכוֹר', למעטו מן הבכורה. אֲלָמָא – הרי מוכח
 70 שסובר התנא, בְּכוֹר לְדָבָר אֶחָד הָיוּ [–הרי הוא נחשב] בְּכוֹר,
 71 ומאחר שהוא בכור לזכרים שוב אין יכולים למעטו מתיבת 'בכור'.
 72 ואילו סִיפָא קִנְסִיב לָהּ תְּלִמּוּדָא – תופס התלמוד תיבת 'בְּכוֹר',
 73 למעט את הנוולד אחר יוצא דופן, אף שהוא בכור לרחם, אֲלָמָא –
 74 הרי מוכח שסובר בְּכוֹר לְדָבָר אֶחָד, לֹא הָיוּ בְּכוֹר.
 75 אָמַר לִיָּה – השיב אבִי לרב שרביא, לְעוֹלָם בְּכוֹר לְדָבָר אֶחָד לֹא
 76 הָיוּ בְּכוֹר, כמו שמוכח מן הסיפא, וְרִישָׁא הָכִי קָאָמַר – כך יש לגרוס
 77 ברישא, 'אִי זָכָר, יָכוֹל אֲפִילוּ יוֹצֵא דוֹפֵן', ואין למעטו מ'בכור', שכן
 78 הוא בכור לכל דבר, שהרי לא קדמו ולד אחר. תְּלִמּוּד לֹמֵר –
 79 מלמדנו הכתוב 'פֶּטֶר רְחֵם' שצריך להיות גם בכור לרחם.
 80 תירוץ נוסף על הסתירה בברייתא: רַבִּינָא אָמַר, לְעוֹלָם בְּכוֹר לְדָבָר
 81 אֶחָד הָיוּ [–הרי הוא נחשב] בְּכוֹר, כמו ששמענו ברישא, וְסִיפָא
 82 שמייעטה את היוצא אחר יוצא דופן, מהמילה 'בכור', אינו
 83 ממשמעותה, אלא הָכִי קָאָמַר – כך כוונת התנא, אִי סִלְקָא דְעֵתָךְ
 84 – אם היה עולה בדעתך שִׁינָא אַחֵר יוֹצֵא דוֹפֵן קָדוֹשׁ בְּכוֹרָה, אם
 85 כן תיבת 'בְּכוֹר' שמשמעה, שיהיה בכור במקצת, דְכַתֵּב רַחֲמָנָא
 86 לְמַאי לִי – לשם מה הוצרכה התורה לכותבה.

1 דְהָךְ לֹא בִיבְרָה שְׂבִיחַ טָפִי – כאן ודאי יש לומר שהמשובח נולד
 2 לזו שלא ביכרה, שכן הוא דרכה של בהמה מבכרת, ללדת שמן.
 3 צֵרִיבָא – לכך הוצרך להשמיענו שגם כאן חולק רבי עקיבא וסובר
 4 שאין הכהן זוכה בה אלא דינו שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

משנה

5 נאמר בתורה (שמות יג א) 'קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רְחֵם וְגו' בְּאֲדָם
 6 וּבְבַהֲמָה לִי הוּא', ומשמעו, שהולד שפותח את הרחם תחילה קדוש
 7 בבכורה. פסוק נוסף נאמר בענין בכור בהמה (דברים טו ט) 'כָּל הַבְּכוֹר
 8 אֲשֶׁר יוֹלַד בְּבִקְרָךְ וּבִצְאֹנְךָ הַזֶּכֶר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ' וגו'.
 9 במשנה שלפנינו נחלקו תנאים במשמעותם של שני פסוקים אלו, אם
 10 כוונתם לומר שאפשר שיהיה בכור אף שלא פטר את הרחם או לא:
 11 יוֹצֵא דוֹפֵן – בכור בהמה שלא נולד דרך הרחם, אלא הוציא והו' דרך
 12 דופן בטן אמו שנחתכה. וְכֵן הוֹלַד הַבָּא אַחֲרָיו, שנולד דרך הרחם,
 13 רַבִּי טַרְפוֹן אָמַר, שְׁנֵיהֶם יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ [–עד שיפול בהם
 14 מים], וְיִאָכְלוּ בְּמוֹמָן לְבַעֲלֵיהֶם, משום ששניהם ספק בכורים הם.
 15 שרבי טרפון מסופק אם בכור ללידה שאינו בכור לרחם כגון יוצא
 16 דופן, או פטר רחם שאינו בכור ללידה כגון הבא אחר יוצא דופן,
 17 קדושים בבכורה או לא. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, שְׁנֵיהֶן – בין היוצא דרך
 18 דופן, ובין הבא אחריו שנולד דרך הרחם, אֵינָן בְּכוֹר – אינם קדושים
 19 בקדושת בכורה. הַרְאֵשׁוֹן, מִפְּנֵי שְׁאִינוּ פֶּטֶר רְחֵם, שהרי יצא דרך
 20 דופן. וְהַשֵּׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁקָדְמוֹ וְלֹא אַחֵר לְלִידָה. והיינו שרבי עקיבא
 21 סובר שאין קדוש בבכורה, אלא זה שהוא פטר רחם ואף בכור ללידה.
 22

גמרא

23 הגמרא מבארת את מחלוקת רבי טרפון ורבי עקיבא. שואלת הגמרא:
 24 בְּמַאי קָמִיפְלִגי – במה נחלקו רבי טרפון ורבי עקיבא. משיבה
 25 הגמרא, רַבִּי טַרְפוֹן שֶׁאָמַר 'שְׁנֵיהֶם יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ', מִסִּסְפָּא לִיָּה
 26 – מסופק הוא, בְּכוֹר לְדָבָר אֶחָד, כגון היוצא דרך דופן, שהוא בכור
 27 לולדות, אך אינו בכור לרחם, וכן הנוולד אחריו, שהוא בכור לרחם
 28 ולא לולדות, אִי הָיוּ בְּכוֹר אִי לֹא הָיוּ בְּכוֹר – אם קדוש הוא
 29 בקדושת בכורה, או לא, ולפיכך אמר 'שניהם ירעו עד שיסתאבו'.
 30 וְרַבִּי עֲקִיבָא פְּשִׁטָא לִיָּה – פשוט לו, שמי שהוא בְּכוֹר רק לְדָבָר
 31 אֶחָד, או ללידה או לרחם, לֹא הָיוּ בְּכוֹר – אינו קדוש בקדושת
 32 בכורה.
 33 הברייתא שלפנינו דנה בשלש מדות מתוך שלש עשרה מדות
 34 שהתורה נדרשת בהן, השנויות בברייתא של רבי ישמעאל.
 35 הראשונה היא, 'כלל ופרט', והוא מה שמצינו בכמה מקומות בתורה
 36 שנאמר כלל ולאחריו פרט, ומשמעותו שבא לפרט ולמעט מהכלל,
 37 שאינו כולל הכל, אלא מה שבפרט. השתים האחרות הן, 'כלל
 38 הצריך לפרט', כלומר, יש מקומות שהכלל אינו מפורש דיו, והוא
 39 צריך לפרט כדי שיפרשו. ומדה נוספת היא, 'פרט הצריך לכלל', היינו
 40 שהפרט צריך לכלל כדי לפרשו.
 41 הברייתא שלפנינו מפרטת דוגמאות לכך: תַּנּוּ רַבִּינָן, מִכָּלֵל הַצֵּרִיף
 42

המשך ביאור למס' בכורות ליום שישי עמ' א

8 הגמרא רוצה לדחות את התירוץ. מקשה הגמרא: וּמִי מְצִיט אֲמַרְתָּ
 9 הָכִי שְׁטַעְמוֹ של רבי יוסי הוא משום שלא יבוא לידי גזירה ועבודה,
 10 וְהָתַנִּי סִיפָא (להלן ע"ג) לגבי שני זכרים שנולדו, אחד ממבכרת, ואחד
 11 משאינה מבכרת, שהדין הוא שהכהן מקבל אחד מהם, והישראל
 12 מקבל את השני, ונחלקו לגבי חיוב המתנות בבהמה שביד הישראל,
 13 ורבי יוסי פוטר, ומבארת המשנה את טעמו של רבי יוסי, 'שְׁהָיָה רַבִּי
 14 יוֹסִי אָמַר,

1 משום דְקָכְכַר דְאִי מְחִיבִית לִיָּה את ספק הבכור שביד הישראל
 2 בְּמַתְנוֹת, אֲתִי לִיָּה – יבוא הישראל על ידי כך לִיָּה וְעִבּוּדָה,
 3 שיהא סבור שהוא חולץ גמורים, והרי הוא אסור בכך, משום שהוא
 4 ספק בכור, ואם זה הוא טעמו של רבי יוסי, נמצא שֶׁאֵין עַל גַּב
 5 דְאִין תְּלִיפִין בְּיַד בְּתָן גַּם כִּן פֶּטֶר הוּא מן המתנות, קָא מְשַׁמְעַ
 6 לָן רַבִּי אֲלֵעוֹר שְׁטַעְמוֹ של רבי יוסי הוא משום שעשו את שאינו
 7 זוכה כזוכה, ואינו שטעמו מן המתנות, רק כשחליפיו ביד כהן.

56 רק ולד ממש פטר מבכורה, אלא אמרו חכמים, סימן תולד –
 57 הסימן המוכיח שהתחיל להיווצר ולד, ופטר מבכורה, כבהמה דקה,
 58 כגון עז או כבשה, הסימן הוא מינוף, דהיינו דם היוצא מן הרחם, ודם
 59 זה הוא ולד שנימוח ויוצא, וכבהמה נפה, כגון פרה או אתון, סימן
 60 הולד הוא יציאת שיליא – כעין כיס שהולד מונח בו, וכבהמה
 61 הולד הוא יציאת שפיר – עור שיש בו צורת ולד, ושיליא, כלומר
 62 או יציאת שליא. ועו המטנפת יכולה לשוב וללדת בתוך שנה, ולכן
 63 אף שילודת בתוך הזמן הנ"ל מכל מקום הולד ספק בכור ממשו שיש
 64 לחוש שנפטרה מבכורה על ידי טינוף ושוב התעברה. והוא הדין
 65 בשאר רחל ופרה ואתון אף שילדו בזמן הנ"ל יש לחוש שקדם טינוף
 66 ללידה.
 67 אומרת המשנה: זה הקלל, כל שידוע שכבר ביברה אמו אצל
 68 המוכר לפני לידת ולד זה, הן על ידי ולד גמור והן על ידי טינוף, אין
 69 כאן לכהן פלוג, וכל שידוע שלא ביברה קודם שנקנתה מהנכרי,
 70 ולא יצא ממנה אפילו סימן ולד, הרי זה – הולד הראשון הולד ביד
 71 הקונה, ודאי בכור וניתן לכהן, ואם ספק, שלא נודע אם ביברה או
 72 לא, הולד הנולד אצל הקונה הוא ספק בכור ואין צריך ליתנו לכהן,
 73 אלא יאכל פטומו לפעלים – ימתין הבעלים עד שיפול בו מום,
 74 ויאכלנו.

גמרא

75 שנינו במשנה: עז בת שנתה ודאי לכהן מכאן ואילך ספק. מקשה
 76 הגמרא: מיין ואילך – כאשר ילדה אחר שעברה שנתה הראשונה,
 77 אמאי הולד ספק בכור, והלא, הלך אחר רוב בהמות, ורוב בהמות
 78 מתעברות ויולדות בתוך שנתן הראשונה ניהו, והא – חו שילדה
 79 לאחר שנתה, יש לדון בה מכח רוב, שדאי מילד איליד – שבודאי
 80 כבר ילדה בשנתה הראשונה קודם שקנאה, והולד שנוולד עתה
 81 בודאי אינו בכור. מבררת הגמרא: מאחר שרבי ישמעאל פסק שהולד
 82 ספק, לימא – האם נאמר שמכאן מוכח שרבי ישמעאל כרבי מאיר
 83 סבירא ליה דחייש למיעוטא – שדעתו כרבי מאיר והחולק על רבנן
 84 כמוכח להלן, וסובר שאין הרוב מכריע את הדין, אלא חוששים גם
 85 למיעוט, ויש מיעוט בהמות שאינן יולדות בשנתן הראשונה, ולכן
 86 אמר שהולד ספק.
 87 אומרת הגמרא: אפילו תימא רבנן – אפילו אם תאמר שרבי
 88 ישמעאל סבר כרבנן שהולכים אחר הרוב ואין חוששין למיעוט,
 89 אפשר להבין מדוע כאן חשש למיעוט, שכן, כי אולי בותר רובא –
 90 כל מה שאמרו רבנן שהולכים אחר הרוב, הוא דווקא ברובא
 91 דאיתיה קמן – ברוב הנמצא לפנינו, דהיינו שהרוב נקבע לפי פרטים
 92 הנמצאים עתה בעולם, כגון הרוב שמצאנו בדין של תשע חנויות,
 93 באופן המבואר בבביתא (כתובות טו), לגבי עיר שיש בה עשרה חנויות,
 94 שבתשע מהן מוכרים בשר שחוטא, ורק באחת מהן מוכרים בשר
 95 נבילה, שאם נמצאת חתיכת בשר בעיר זו, דינה שהיא כשירה
 96 לאכילה, משום שהולכים אחר הרוב ותולים שחתיכה זו באה מחנות
 97 כשירה, וכן הרוב שמצאנו לגבי סנהדרין, שמכריעים את הדין על
 98 פי רוב הדיינים, כמו שנאמר (שמות כג) 'אחרי רבים להטות', ובאופנים
 99 כגון אלו אמרו חכמים שהולכים אחר הרוב, משום שמניין הרוב
 100 והמיעוט ניכר לפנינו, אכל רובא דליתיה קמן – רוב שאינו נמצא
 101 לפנינו, דהיינו שהרוב נקבע מחמת דרך העולם ולא תלוי בפרטים
 102 הנמצאים לפנינו, כגון במשנתנו, שאין הדין נקבע לפי רוב מנין
 103 הבהמות הנמצאות לפנינו עתה בעולם, אלא לפי טבע הבהמות שהיו
 104 מאז ומעולם, וברוב כזה לא אולי רבנן בותר רובא. ולפי זה גם כאן
 105 יש לחשוש למיעוט שאינן יולדות בשנתן הראשונה, ולכן ולד הולד
 106 ראשון אצל הלווקח, אף שכבר מלאה שנה לאמו, נחשב עדיין כספק
 107 בכור, שאם לא ילדה קודם לכן.
 108 מקשה הגמרא: והא קמן וקמנה – והלא לגבי דין יבום בקטן
 109 ובקטנה, דרובא דליתיה קמן – שהנידון שם נחשב רוב שאינו לפנינו
 110 וכמבואר להלן, ומכל מקום קאולי רבנן בותר רובא – הכריעו בו
 111 חכמים כפי הרוב. (דתנן) [דתנא], יבם קמן שנפלה לפניו יבמה
 112

1 אי למעוטי היבא – אם למעט באופן היצתה נקה לפניו דרך רחם,
 2 מ'פטר רחם' נפקא – הרי אפשר ללמוד זאת מ'פטר רחם'. אלא
 3 שמע מינה – אלא באה להשמיע תיבת 'בכור' היתירה, למעוטי
 4 היבא – למעט מבכורה באופן דיוצא אחר יוצא דופן, נמצא שאינו
 5 ממעט את היוצא אחר יוצא דופן ממשמעות תיבת 'בכור' אלא
 6 מיתורה.
 7 הגמרא מקשה על תירוצו של רבינא: אמר ליה רב אחא מדפתי
 8 לרבינא, אי סלקא דעתך – אם כמו שעלה על דעתך ש'בכור' אף
 9 אם הוא רק לזכר אחר, הני בכור, תינח – מובן הדבר, שיש למעט
 10 מן הבכורה, היבא – (באופן) דיוצא זכר (יוצא) [דרך] דופן, ואחריו
 11 יצא זכר דרך רחם, הלא קדוש – שאינו קדוש בקדושת בכורה,
 12 משום דאימעוטי (לידה) – שנתמעט מיתור תיבת 'בכור', דבכור
 13 לרחמים איבא, בכור לזכרים ליבא – שהוא בכור רק לרחם ולא
 14 לזכרים. אלא היבא – אבל באופן היצתה נקה דרך דופן, ואחריה
 15 יצא זכר דרך רחם, ליקדש – יהיה לו להתקדש בקדושת בכורה,
 16 דהא איבא בכור לזכרים ובכור לרחם – שהרי הוא בכור גם
 17 לזכרים וגם לרחם, ואיך יכול למעט מ'בכור', שהרי לדברין אין
 18 למעט מ'בכור' רק בתורת ריבוי, ולא ממשמעותו, הלכך יש למעט רק
 19 דבר אחר, ומסתבר למעט את הולד אחר יוצא דופן זכר, שהוא בכור
 20 רק לרחם, ולא למעט את הולד אחר נקה יוצאת דופן, שהוא בכור
 21 גם לזכרים וגם לרחם, ואילו מסתימת לשון הברייתא ששנינו ולא
 22 היוצא אחר יוצא דופן, משמע שממעט כל יוצא אחר יוצא דופן, בין
 23 אם הוא יוצא דופן זכר ובין אם היא נקבה. אלא מהנוקתא – מחור
 24 וברור, כדאמינא, שאמר, ש'בכור' משמעו, בכור לכל דבר, לפיכך יש
 25 למעט אף את היוצא אחר נקה יוצאת דופן.

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

פרק שלישי – הלוקח בהמה

28 פרק זה, ממשיך לעסוק בדיני בכור בהמה טהורה.
 29

משנה

30 משנתנו מבררת את דין הקונה בהמה וילדה לו ולד, ואינו יודע אם
 31 הוא בכור, או שמא כבר ילדה לפניו. תלוקת בהמה מן העובד
 32 בזכרים, שאינו נאמן לומר האם ילדה אצלו, והלוקח אינו יודע אם
 33 ביברה אם לא ביברה – האם כבר ילדה אצל הגוי את בנה הבכור,
 34 ועתה ילדה ולד אצל הלוקח, רבי ישמעאל אומר, אם בהמה זו היא
 35 עז, ועדיין היא בת שנתה – בתוך שנתה הראשונה, ודאי הולד בכור
 36 וניתן לכהן, שכן עז אינה יולדת פעמיים בשנתה הראשונה, ובהכרח
 37 שזהו ולדה הראשון, מכאן ואילך ספק – ילדה אחרי גיל שנה הולד
 38 ספר בכור, משום שיתכן שכבר ילדה אצל הנכרי חו לידתה השניה.
 39 ואם בהמה זו שקנה מהנכרי, היא רחל, אם ילדה אצלו קודם שהיתה
 40 בת שתיים, הולד ודאי בכור וניתן לכהן, שכן אינה יולדת פעמיים
 41 בתוך שתי שנותיה הראשונות, מכאן ואילך – אם ילדה אחר גיל
 42 שנתיים, הולד נחשב ספק בכור. ואם קנה מהנכרי פרה, וכן חמור,
 43 אם כשקנאם היו בנות שלש – בתוך שנתן השלישית, הולד ודאי
 44 בכור וניתן לכהן, שהרי עד היותן בנות שלש שנים אינן יולדות כלל,
 45 ומוכח שלא ילדו קודם לכן אצל הנכרי, אך מכאן ואילך – אם קנאם
 46 לאחר שמלאו להן שלש שנים ויום אחד, והתעברו אצלו, הולד
 47 הולד אצלו נחשב ספק בכור, שמא כבר ילדה ביד הגוי ביום
 48 שמלאו לה שלש שנים. ולפיכך ולד הפרה ירעה עד שיפול בו מום,
 49 ויאכל במומו לבעליו, ובחמור יפריש כנגדו טלה, ויניחנו לעצמו
 50 מספק, שהרי כהן הבא להוציא ממנו עליו להביא ראיה שהוא בכור
 51 וחייב בפדיון.
 52 אמר לו רבי עקיבא לרבי ישמעאל, אילו היה הדין שבולד בלבד
 53 תבהמה נפטר, כלומר שרק לידת ולד ממש פוטרת את הנולדים
 54 אחריה מבכורה, אכן היתה ההלכה כדבריך, אולם האמת היא שלא
 55

המשך ביאור למס' בכורות ליום שבת קודש עמ' ב

12 בראוי להוליד, וכן קַטְנָה אינה מתייבמת, שְׁמָא כשתגדל תִּמְצָא
13 אֵילֹנִית - אשה שאינה ראויה ללדת, ומצות יבום היא רק באשה
14 הראויה ללדת, וְנִמְצְאוּ פְּעֻלָּהּ - עוברים באיסור עריות של
15 אשת אח שאינה עומדת ליבום, שכן לא הותר איסור אשת אח אלא
16 במקום שמתקיימת מצוות יבום. וְרַבֵּנָן סברו שאין חוששין שמא
17 אינם ראויים להוליד, שהרי זֵיל פְּתַר [רזב] קַטְנִים, וְרזב קַטְנִים
18 כשהם גדלים מתברר דְּלֹאוּ קְרִיסִים נִינְהוּ, וכן זֵיל פְּתַר [רזב]
19 קַטְנִית, וְרזב קַטְנִית כשהן גדלות מתברר דְּלֹאוּ אֵילֹנִית נִינְהוּ -
20 הן, ולפיכך גם בקטנותם הם ראויים ליבום. והרי רוב זה הוא רובא
21 דליתא קמן, ובכל זאת רבנן הכריעו על פיו.
22 אֵלָא אָמַר רַבָּא,

1 גדולה לייבום, וכן יבמה קַטְנָה שנפלה לפני יבם גדול לייבום, לֹא
2 חוֹלְצִין וְלֹא מֵיִבְמִין, דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. אָמְרוּ לוֹ חכמים לרבי מאיר,
3 יְפֵה אָמַרְתָּ שְׂאִין חוֹלְצִין, שהרי 'אִישׁ' כְּתוּב בַּפָּרָשָׁה העוסקת
4 בענין חליצה, ו'אִישׁ' היינו גדול, וּמְקֻשְׁיָן אִשָּׁה לְאִישׁ - ולמדים
5 בהיקש שגם האשה צריכה להיות גדולה כדי שתוכל לחלוץ, הרי
6 שדין היבמה שוה ליבם, אבל במה שאמרת שאין מייבמין אנו
7 חולקים עליך, שכן מֵה הַטַּעַם לומר שְׂאִין מֵיִבְמִין, והלא המיעוט
8 שנאמר בפסוק (דברים כה ז) 'ואם לא יחפוץ האיש', משמעו למעט קטן
9 רק ממצוות חליצה ולא ממצוות יבום. אָמַר לְהֵם רבי מאיר
10 לחכמים, הטעם שקַטְנָן אינו מייבם, הוא משום שיש לחשוש שְׁמָא
11 כשיגדל יִמְצָא קְרִים - אדם שאינו יכול ללדת, ומצות יבום היא רק